

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKO-GMINNEGO OŚRODKA
POMOCY SPOŁECZNEJ W LIPSKU
ZA ROK 2023

Lipsk, maj 2024 r.

Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipsku działa na podstawie statutu nadanego przez Radę Miejską w Lipsku uchwałą Nr XX/166/12 z dnia 28 grudnia 2012 roku. Pomoc społeczna zajmuje ważne miejsce w systemie zabezpieczenia społecznego. Jej rola ciągle wzrasta, gdyż zakres podmiotowy i przedmiotowy udzielanych świadczeń ulega systematycznemu rozszerzaniu. Coraz więcej osób i rodzin korzysta bowiem ze wsparcia w ramach tego systemu, a katalog spraw regulowanych przez przepisy prawa pomocy społecznej jest obszerny. Zakres obowiązków pracowników pomocy społecznej jest ogromny, a wymagany w tych zawodach poziom kompetencji własnych i umiejętności interpersonalnych jest nieporównywalny z innymi zawodami.

Pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Jest instytucją (subsydiarną) pomocniczą, ma wspierać obywateli w zaspokajaniu ich potrzeb życiowych, a nie ich wyręczać.

Wieloletnią perspektywę w zakresie zadań polityki społecznej wyznacza Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipsk na lata 2016-2021 przyjęta uchwałą Rady Miejskiej w Lipsku Nr X/68/15 z dnia 14 grudnia 2015 r.

Zgodnie ze statutem w zakres działania Ośrodka wchodzi w szczególności zadania z zakresu:

- 1) ustawy o pomocy społecznej,
- 2) ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej,
- 3) ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- 4) ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- 5) ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- 6) ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 7) ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 8) ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- 9) ustawy o dodatkach mieszkaniowych, ustawy Prawo energetyczne,
- 10) ustawy o Karcie Dużej Rodziny,
- 11) ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 12) ustawy o systemie oświaty,
- 13) ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 14) innych aktów prawnych.

STRUKTURA ZATRUDNIENIA

W 2023 roku kadra Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej liczyła 12 osób w tym: kadra kierownicza- 2 osoby, pracownicy socjalni- 3 osoby, pozostali pracownicy - 7 osób. Spośród zatrudnionych w ośrodku pomocy społecznej jedenastu pracowników posiada wykształcenie wyższe. Specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada 1 pracownik socjalny. Wśród pracowników jedna osoba posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

Poza tym Ośrodek również zatrudnia 23 osoby na umowę zlecenie m.in. 3 osoby do realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, 19 asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej oraz informatyk.

Pracownicy Ośrodka podnoszą swoje kwalifikacje uczestnicząc w szkoleniach zawodowych. W roku 2023 pracownicy Ośrodka wzięli udział w 33 szkoleniach dotyczących wiedzy na temat zmieniających się przepisów prawa oraz podnoszących umiejętności zawodowe.

Skład struktury organizacyjnej OPS wygląda w sposób następujący:

Rodzaj stanowiska	Liczba osób	Liczba etatów (osoby zatrudnione na umowie o pracę)
Kierownik	1	1
Zastępca Kierownika	1	1
Główna Księgowa	1	1
Księgowa	1	1
Inspektor ds. świadczeń rodzinnych	1	1
Starszy Referent ds. obsługi sekretariatu, stypendiów i zasiłków szkolnych oraz zamówień publicznych	1	1
Pracownicy socjalni	3	3
Pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	1	1
Asystent rodziny	1	½ etatu
Sprzątaczką	1	½ etatu

REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

W roku sprawozdawczym pomocą społeczną w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych objęto w Gminie 380 osób w 144 rodzinach. Rodziny te korzystały z szeroko rozumianej pomocy społecznej tj. m.in. z: pracy socjalnej, poradnictwa, załatwiania spraw w urzędach, sądach, orzecznictwie do spraw niepełnosprawności, ustalania uprawnień do rent, emerytur. Ponadto pracownicy Ośrodka przeprowadzali: wywiady alimentacyjne, wydawali opinie i informacje (po przeprowadzeniu wywiadu) dla PCPR, Policji, sądów i innych uprawnionych instytucji, wywiady sporządzane u osób i rodzin ubiegających się o dodatek mieszkaniowy, wywiady sporządzane u osób sprawujących opiekę nad osobą wymagającą opieki i pomocy drugiej osoby w ramach specjalnego zasiłku opiekuńczego i zasiłku dla opiekuna.

Wśród klientów Ośrodka dominują osoby mające trudności z funkcjonowaniem społecznym, u których występują problemy rodzinne, zdrowotne i prawne. Wiele rodzin szuka w Ośrodku informacji na temat możliwości skorzystania ze swoich uprawnień, możliwości formalnych rozwiązania swoich problemów, szukają też wsparcia i zrozumienia. Każda osoba zgłaszająca się do Ośrodka jest kierowana do pracownika socjalnego, który w sposób profesjonalny i zgodnie z etyką zawodową stara się pomóc w rozwiązaniu zgłaszanych problemów.

Praca socjalna jest działalnością zawodową opartą na relacji pracownika socjalnego z klientem. To klient i jego problem warunkują powstanie relacji pomocy oraz podjęcie działań naprawczych. Klienci trafiają do pracownika socjalnego w bardzo różny sposób i kierują nimi różne motywacje. Osoby, które same odczuwając swoją sytuację, jako trudną - taką, z którą nie mogą sobie samodzielnie poradzić, poszukują pomocy w wyspecjalizowanych placówkach, zwykle sami dowiadują się o możliwościach instytucji lub uzyskują informacje od innych osób, takich jak np. lekarze, nauczyciele, sąsiedzi, media itp. Poszukując możliwości wyjścia z trudnej sytuacji są oni otwarci na współpracę z pracownikiem socjalnym. Mają duże oczekiwania wobec niego i instytucji pomocy, jednak równocześnie mają świadomość konieczności własnego udziału w procesie zmiany swojej sytuacji. Inną grupę stanowią klienci, którzy od instytucji pomocy społecznej oczekują naprawienia ich sytuacji życiowej, traktując oferowane świadczenia, jako im należne i reprezentują postawę roszczeniową wobec pracownika socjalnego. Nie chcą współpracować z pracownikiem socjalnym, oczekują pomocy i rozwiązywania ich problemów bez ich udziału. Wielu klientów pomocy społecznej nie wykazuje zainteresowania i motywacji do zmiany swojej sytuacji. Część z nich nie ma odpowiednich umiejętności do zajęcia się swoimi sprawami. Rodziny nie radzą sobie finansowo i są bezradne w sprawach związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego i organizacji dnia codziennego. Dziedziczna staje się bieda i bierna postawa wobec pracy i nauki. Sposobem na życie jest umiejętnie pozyskiwanie różnorodnych świadczeń. Pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej starają się zmieniać te postawy i wskazywać klientom konieczność przejęcia przez nich odpowiedzialności za życie swoje i swojej rodziny.

Poniżej przedstawiono kompleksowe opracowanie, które obrazuje szerokie spektrum zadań realizowanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipsku.

BUDŻET OŚRODKA

W 2023 roku na zadania realizowane przez Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipsku wydano **5 012 198,82 zł** z czego przeznaczono:

- **2 638 317,47 zł** - na zadania własne gminy (w tym dotacja z budżetu państwa: 645 065,70 zł) ;
- **2 326 751,50 zł** na zadania zlecone gminie;
- **47 129,85 zł** na realizację projektu „Lipiskoaktywni.” finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (w tym wkład własny 13.000,00 zł).

Zadania realizowane przez Ośrodek są finansowane ze środków własnych Gminy oraz dotacji przekazywanych z budżetu państwa.

Z dotacji pochodzą środki na realizację zadań zleconych gminie, z których finansowane są m.in.: specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, składki na ubezpieczenie zdrowotne, dodatek osłonowy, dodatek elektryczny, Karta Dużej Rodziny, świadczenia wypłacane na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy.

Budżet państwa dofinansowuje również niektóre zadania własne. Wzorem lat ubiegłych w 2023 roku dofinansowanie to objęło m.in.: zasiłki stałe i zasiłki okresowe z pomocy społecznej, składkę zdrowotną osobom pobierającym zasiłki stałe i osobom uczestniczącym w zajęciach Centrum Integracji Społecznej, dotacja na realizację własnych zadań bieżących gmin, realizację wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, stypendia i zasiłki szkolne, realizację rządowego programu „Asystent rodziny w 2023r.”.

REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

ZADANIA WŁASNE GMINY

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

1. **Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.**

Uchwałą Nr XXVIII/220/22 Rady Miejskiej w Lipsku z dnia 27 stycznia 2022 roku przyjęto do realizacji Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lipsk na lata 2022-2030.

2. Sporządzanie zgodnie z art. 16 a oceny w zakresie pomocy społecznej.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipsku sporządza Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej. Ocena przekazywana jest do 30 kwietnia Radzie Miejskiej oraz Regionalnemu Ośrodkowi Polityki Społecznej w Białymstoku.

3. Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym.

• Zapewnienie schronienia:

W związku z tym, że gmina ma obowiązek zapewnić schronienie osobom tego pozbawionym i pokrywać koszty pobytu naszych mieszkańców w schroniskach i noclegowniach (osób zameldowanych na terenie naszej Gminy, ale też byłych mieszkańców Gminy, posiadających ostatnie miejsce zameldowania na terenie Gminy Lipsk, przebywających w różnych miejscowościach na terenie kraju). Na ten cel w 2023 roku wydano 3 024 zł (w roku 2022 wydano 10 004 zł).

• Zapewnienie posiłku:

Ważnym elementem wsparcia finansowego osób i rodzin w środowisku lokalnym w 2023 roku był, wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata **2019-2023** (M.P. z 2018 r., poz. 1007).

W 2023 roku pomocą w ramach Programu objęto łącznie **214 osoby, w tym 141 osoby korzystające z posiłków.**

Na realizację programu wydatkowano w **2023 roku 239 753 zł** (w roku 2022 - 216 118 zł), z czego środki własne gminy wynosiły **47 951 zł** (w roku 2022 – 43 224 zł) a dotacja z budżetu państwa **191 802 zł** (w roku 2022 – 172 894 zł).

Środki wydatkowano następująco:

- posiłki w szkołach dla 141 osób, wydano 17 281 posiłków, na kwotę 142 353 zł,
- zasiłki celowe na żywność – 50 rodzin na kwotę 97 400 zł.

• Zapewnienie niezbędnego ubrania:

Potrzeba zakupu niezbędnej odzieży zaspokajana jest poprzez przyznanie zasiłków pieniężnych na ten cel.

4. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych.

Zasiłek okresowy adresowany jest do osób i rodzin bez dochodów lub o dochodach niższych niż ustawowe kryterium (kryterium osoby samotnie gospodarującej- 776zł, kryterium osoby w rodzinie- 600zł) oraz zasobach pieniężnych niewystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, zwłaszcza ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, brak możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. W roku 2023 Ośrodek przyznał decyzją zasiłek okresowy **48** rodzinom, **92** osobom, przyznając **300** świadczeń, w tym z powodu:

- bezrobocia: 37 rodzinom

- długotrwałej choroby: 8 rodzinom
- niepełnosprawności: 2 rodzinom
- z innych powodów: 3 rodzinom

łącznie kwota świadczeń **121 280 zł** (w roku 2022 łączna kwota wypłaconych zasiłków okresowych wynosiła 116 399 zł).

5. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych.

Zasiłek celowy to świadczenie skierowane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, koniecznych i niezbędnych drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także na pokrycie kosztów pogrzebu.

W roku 2023 Ośrodek przyznał zasiłki celowe **9** rodzinom, na łączną kwotę **9 020 zł**.

6. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.

Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego to świadczenie, które może być przyznane osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego. W takim przypadku zasiłek może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi. W roku sprawozdawczym nie wypłacono ww. świadczenia, ponieważ nie wystąpiła potrzeba udzielenia pomocy w tej formie.

7. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W roku 2023 r. nie wystąpiła potrzeba udzielenia pomocy w formie zasiłku celowego na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W 2023 roku wydano 4 decyzje przyznające prawo do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

8. Przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego.

W 2023 r. nie udzielono pomocy w tej formie.

9. Opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem.

W roku 2023 r. nie wystąpiła potrzeba udzielenia pomocy w tej formie.

10. Praca socjalna.

Praca socjalna, ukierunkowana jest na rozwiązywanie różnych problemów dotyczących osób lub rodzin, powodujących określone dysfunkcje w ich życiu lub prowadzących do ich wykluczenia społecznego. Wiele działań prowadzonych w ramach pracy socjalnej przez M-GOPS, przynosi pozytywne efekty w postaci podjęcia pracy zarobkowej przez klientów, pełnego usamodzielnienia się bądź odejścia od systemu pomocy społecznej na pewien czas, poprawy funkcjonowania rodzin, podejmowania leczenia odwykowego, umiejętności radzenia sobie w nowych sytuacjach, umiejętności dokonywania samooceny, wzmocnienia poczucia własnej wartości. Efektywność działań podejmowanych przez pracowników socjalnych jest trudno mierzalna, gdyż efekty działań nie zawsze przekładają się na liczby. Pomoc otrzymywana przez klientów Ośrodka jest monitorowana, wywiady środowiskowe wykonywane są nie rzadziej niż co pół roku.

Ośrodek pomocy społecznej wydaje skierowania do otrzymania pomocy żywnościowej dla osób spełniających kryteria w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Podprogram 2021 Plus (PO PŻ) realizowanego w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) (pracownik socjalny na podstawie zgromadzonej dokumentacji bada sytuację materialną rodziny/osoby ubiegającej się o pomoc). W gminie Lipsk w 2023 roku dystrybucją żywności zajmowało się Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno – Gospodarczych im. Zygmunta Augusta w Augustowie, Zespół Parafialny „CARITAS” w Lipsku.

Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipsku w 2023 roku wydał 168 skierowań do otrzymania żywności (351 osobom w rodzinie).

Praca socjalna prowadzona na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i integracji społecznej prowadzona jest również poprzez współpracę z podmiotami działającymi na obszarze gminy Lipsk. W Kuriance funkcjonuje Centrum Integracji Społecznej prowadzone przez Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno – Gospodarczych im. Zygmunta Augusta w Augustowie. M-GOPS wydał 3 skierowania do zajęć w ww. centrum.

11. Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Usługami opiekuńczymi objętych w 2023 roku było **7 osób**, których rodziny nie były w stanie zapewnić im opieki i pielęgnacji we własnym zakresie. Cena usługi zgodnie z kalkulacją za 1 godz. to **25,60 zł**. Jest to zadanie własne gminy, na jego realizację wydano **58 324 zł** (w roku 2022 wydano 50 886 zł).

12. Prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych.

Na terenie Gminy Lipsk nie ma mieszkań chronionych.

13. Dożywianie dzieci.

W 2023 roku pomocą w ramach wieloletniego rządowego programu „**Posiłek w szkole i w domu**” na lata **2019-2023** (M.P. z 2018 r., poz. 1007) objęto łącznie **141** dzieci korzystających z posiłków wydano posiłków 17 281 za kwotę **142 353 zł**.

Zgodnie z pkt III.1.2 Programu w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. Do objęcia tą formą pomocy Dyrektorzy Szkół zgłosili **17 uczniów**. Ta forma zgłoszenia nie wymaga przeprowadzania wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej. W okresie sprawozdawczym ośrodek pomocy społecznej współpracował z 8 szkołami i bursami. Były to szkoły położone na terenie województwa podlaskiego.

14. Sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym.

W roku 2023 r. nie wystąpiła potrzeba sprawienia pochówku.

15. Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu.

Osoby wymagające całodobowej opieki, kiedy nie ma możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania przez rodzinę i gminę, kierowane są do domów pomocy społecznej, które świadczą usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające, edukacyjne, na poziomie obowiązującego standardu w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających.

Zgodnie z art.61 ust. 2 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej wynika, iż mieszkaniec dps wnosi opłatę za pobyt nie więcej niż 70% swojego dochodu. Pozostałą kwotę ponosi gmina. Jest to zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym.

W 2023 roku wydawano jedną decyzję kierującą do domu pomocy społecznej. Na dzień 31.12.2023 r. w domach pomocy społecznej przebywało **12 osób**, za które OPS w Lipsku poniósł koszty pobytu, na łączną kwotę **475 062 zł** (w roku 2022 - 386 295 zł).

16. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

Osoby opuszczające zakład karny zgodnie z ustawą o pomocy społecznej mogą zgłaszać się do ośrodka pomocy społecznej o pomoc. W roku 2023 r. nie udzielano pomocy z ww. powodu.

17. Sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipsku przekazuje wszelkie obowiązujące sprawozdania kwartalne i roczne w poszczególnych form pomocy.

18. Utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Ramowy zakres działań Ośrodka w zakresie pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2023 poz. 901 z późniejszymi zmianami). Zadania pomocy społecznej wykonywane są przez wykwalifikowanych pracowników socjalnych zatrudnionych w MGOPS w Lipsku. Zmiany przepisów prawa spowodowały, iż

Ośrodek wykonuje wiele różnych zadań. Mieszkańcy gminy Lipsk otrzymują pomoc w wielu sprawach i różnorodnych formach z szerokiego katalogu aktów prawnych. Rodziny bądź osoby mogą ubiegać się o świadczenia pieniężne i niepieniężne. Podstawowym i pierwszym działaniem jest praca socjalna. Pracownicy socjalni działają na rzecz zmiany w społeczności oraz w życiu indywidualnych osób, rodzin i wspólnot, którym służą, wspierają osoby i rodziny we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz organizują warunki sprzyjające temu celowi. Praca ta wymaga ogromnej wiedzy z wielu dziedzin, znajomości lokalnych zasobów społecznych, współpracy z różnymi podmiotami, empatii i wrażliwości na problemy innych ludzi. Jest to trudna i odpowiedzialna praca, która wymaga ciągłego podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania rozwiązań na coraz trudniejsze problemy współczesnego świata.

19. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych.

Zasiłek stały jest świadczeniem przysługującym osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, spełniającym kryterium dochodowe. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej kryterium dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej w 2023 roku wynosiło 776 zł oraz dla osoby w rodzinie wynosi 600 zł. Świadczenie to jest zadaniem własnym gminy, na które otrzymujemy dotację z budżetu państwa.

W roku 2023 r. Ośrodek wypłacał zasiłki stałe **21** osobom. Łączna kwota poniesiona na ten cel to **134 156 zł** (w roku 2022 – 148 150 zł).

20. Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Wydatki na opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne w roku 2023 finansowane było ze środków pochodzących z dotacji. Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane były za niektóre osoby pobierające zasiłek stały. W 2023 r. kwota wydatkowana na ww. formę pomocy wynosiła 10 382 zł. Również była opłacana składka za niektórych uczestników zajęć Centrum Integracji Społecznej prowadzone przez Stowarzyszenia Inicjatyw Społeczno – Gospodarczych im. Zygmunta Augusta w Augustowie. W 2023 r. była to kwota 7 377 zł.

Do zadań własnych gminy należy:

1. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych.

W szczególnie trudnych i uzasadnionych sytuacjach, rodzinom których dochód przekracza kryterium dochodowe przyznawane są specjalne zasiłki celowe. W 2023 roku specjalne zasiłki celowe przyznano **6** rodzinom, na łączną kwotę **5 800 zł** (w roku 2022 – 8 050 zł).

2. Przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze.

W roku 2023 nie wystąpiła potrzeba udzielenia pomocy w tej formie.

3. Prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki.

W gminie Lipsk nie ma gminnych domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia (dziennych domów pomocy, domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisk i domów dla bezdomnych oraz klubów samopomocy) o zasięgu gminnym. MGOPS w Lipsku współpracuje z różnymi ośrodkami wsparcia na terenie całego kraju na podstawie porozumień i korzysta z ich pomocy.

3a. Opracowanie i realizacja projektów.

W 2023 roku gmina Lipsk kontynuowała realizację projektu „Lipskoaktywni.” Projekt realizowany był przez Ośrodek Wspierania Organizacji Pozarządowych w Białymstoku w partnerstwie z gminą Lipsk, Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lipsku i Towarzystwem Przyjaciół Lipska. Ww. projekt był współfinansowany ze środków EFS, na łączną kwotę 298 547,81 zł i obejmował 20 osób.

4. Podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych

W roku 2023 realizowany był program osłony „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023.” Program został przyjęty przez Radę Miejską w Lipsku Uchwałą Nr III/27/19 z dnia 18 stycznia 2019 r.

Celem Programu było ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji.

Program był elementem polityki społecznej gminy w zakresie:

- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

5. Współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Ośrodek od wielu lat współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Augustowie. Współpraca głównie dotyczy:

- upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy,
- upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach,
- wykonywania prac społecznie – użytecznych,
- wymiany informacji o klientach ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej, z wykorzystaniem narzędzia informatycznego - Samorządowej Elektronicznej Platformy Informacyjnej. Ośrodek zamawia

zaświadczenia z ewidencji Urzędu Pracy o statusie osoby bezrobotnej oraz wysokości otrzymanych świadczeń. W okresie sprawozdawczym Ośrodek zamówił **160 zaświadczeń** z ewidencji Urzędu Pracy o statusie osoby bezrobotnej oraz wysokości otrzymywanych świadczeń (w roku 2022 – 240 zaświadczeń).

Zadania zlecone gminie:

1. Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W roku 2023 obejmowaliśmy **5 osób** (tj. 4 osoby dorosłe i 1 dziecko) specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które są zadaniem zleconym gminy i są w całości finansowane z budżetu państwa.

Zgodnie z §4 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych odpłatność za specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi ustala ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby wymagającej pomocy w tej formie, na wniosek osoby zainteresowanej lub jej opiekuna, w zależności od posiadanego dochodu na osobę w rodzinie. Cenę 1 godziny specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi ustala ośrodek pomocy społecznej, na podstawie analizy kosztów realizacji tego zadania i umów zawartych przez ośrodek pomocy społecznej z podmiotem przyjmującym zlecenie realizacji zadania. Opłata za specjalistyczne usługi stanowi iloczyn ceny, o której mowa w §4 ust. 4 ww. rozporządzenia, wskaźnika odpłatności określonego w procentach, o którym mowa w §4 ust. 3 ww. rozporządzenia, oraz liczby godzin świadczonych usług w ciągu miesiąca.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi wykonywane mogą być tylko przez osoby posiadające kwalifikacje i umiejętności pozwalające świadczyć ww. usługi (§ 3 ust. 1 rozporządzenia MPiPS z dnia 22.09.2005 r.)

Specjalistyczne usługi opiekuńcze na rzecz osób z głębokim upośledzeniem, sprzężoną niepełnosprawnością oraz innymi deficytami sklasyfikowanymi przez lekarza psychiatrę zgodnie z wynikiem zapytania ofertowego świadczył rehabilitant, neurologopeda i psycholog.

Podstawą objęcia usługami jest zaświadczenie lekarza specjalisty (psychiatry) kwalifikujące osobę do specjalistycznych usług opiekuńczych, określające rodzaj i zaleconą liczbę godzin.

Na realizację tego zadania wydano: **149 155 zł** (w roku 2022 – 186 450zł).

2. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną.

W roku 2023 Ośrodek nie wypłacał zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną.

3. Prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W gminie Lipsk od grudnia 2016 r. funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy z siedzibą w Kuriance, który świadczy usługi m.in.: poprzez pomoc osobom w ich readaptacji

i rehabilitacji, integrację z otoczeniem, aktywizację społeczno-zawodową, prowadzenie zajęć psychoterapeutycznych, psychoedukacyjnych, poradnictwo dla uczestników i ich rodzin w sytuacjach kryzysowych i inne wymienione w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 roku w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Na dzień 31.12.2023 roku z usług Środowiskowego Domu Samopomocy skorzystało **40 osób**.

4. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Pomoc Państwa w zakresie dożywiania

Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 był programem wspierania finansowego gmin w zakresie realizacji zadań własnych o charakterze obowiązkowym określonych w art.17 ust.1 pkt 3 i pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Celem szczególnym programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych i osób z niepełnosprawnością.

Gmina w 2023 roku udzielała wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryteria dochodowe w wysokości do 200% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy. Pomoc była udzielana w formie:

- posiłku,
- świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności.

Na realizację działań przewidzianych programem gmina mogła otrzymać dotację, jeżeli udział środków własnych gminy wynosi nie mniej niż 40% przewidywanych kosztów realizacji zadania. Dotację przyznaje Wojewoda na wniosek Burmistrza. Wysokość dotacji dla poszczególnych gmin ustalana jest na podstawie odpowiednich kryteriów, takich jak:

- liczba dzieci i młodzieży wymagających pomocy,
- liczba osób dorosłych wymagających pomocy,
- średni koszt posiłku,
- przewidywany koszt dowozu posiłków,
- sytuacja finansowa gminy.

5. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a.

W 2023 roku nie wystąpiła potrzeba udzielenia pomocy cudzoziemcom.

6. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W 2023 roku nie wystąpiła potrzeba udzielenia pomocy cudzoziemcom.

7. Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

W 2023 roku nie wystąpiła potrzeba wypłacania wynagrodzeń za sprawowanie opieki.

W 2023 roku Gmina Lipsk udzielała pomocy w formie zapewnienia zakwaterowania i wyżywiania obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium RP na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Z ww. formy pomocy w 2023 roku skorzystały 2 rodziny wielodzietne i 1 małżeństwo bez dzieci.

Zadania wynikające z innych ustaw realizowane przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipsku

Realizacja ustawy o świadczeniach rodzinnych

System świadczeń rodzinnych jest systemem poza ubezpieczeniowym, zorganizowanym na zasadzie zaopatrzeniowej, finansowanym z budżetu państwa. W gminie Lipsk realizacją świadczeń rodzinnych zajmuje się Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. *Ustawa o świadczeniach rodzinnych określa następujące rodzaje świadczeń:*

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna;
- 3) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka;
- 4) świadczenie rodzicielskie.

Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych są udzielane na okresy zasiłkowe, które trwają od 1 listopada danego roku do 31 października roku następnego.

Obok posiadania dziecka na utrzymaniu, głównym kryterium uprawniającym do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego jest spełnienie kryterium dochodowego, które wynosi 674,00 zł na osobę w rodzinie lub 764,00 zł, jeśli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne. Dochód rodziny ustalany jest na podstawie dochodu z roku kalendarzowego poprzedzającego okres zasiłkowy.

W przypadku uzyskania przez członka rodziny dochodu w roku, z którego dochody stanowią podstawę do ustalenia prawa do zasiłków rodzinnych oraz dodatków do zasiłków rodzinnych, uzyskany dochód dzielony jest przez liczbę miesięcy, w których został osiągnięty, o ile dana osoba otrzymuje go w dniu ustalania prawa do świadczeń rodzinnych. Jeśli natomiast został uzyskany po roku, z którego dochody stanowią podstawę do ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych, dochód członka rodziny powiększa się o kwotę uzyskanego dochodu z miesiąca następującego po miesiącu, w którym został on osiągnięty.

W przypadku utraty dochodu przez członka rodziny w roku, z którego dochody stanowią podstawę do ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych lub po tym roku, ustalając dochód rodziny, nie uwzględnia się dochodu utraconego.

Od okresu zasiłkowego 2017/2018 rozpoczynającego się od 01.11.2017 r. przepisów

o utracie i uzyskaniu dochodu nie stosuje się do dochodu z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej i dochodu z tytułu wyrejestrowania lub rozpoczęcia pozarolniczej działalności gospodarczej, jeżeli członek rodziny, osoba ucząca się lub dziecko pozostające pod opieką opiekuna prawnego utracili dochód z tych tytułów i w okresie 3 miesięcy, licząc od dnia utraty dochodu, uzyskali dochód u tego samego pracodawcy lub zleceniodawcy, lub zamawiającego dzieło lub ponownie rozpoczęli pozarolniczą działalność gospodarczą.

Od 01 stycznia 2016 r. zwolniono wnioskodawców z konieczności samodzielnego pozyskiwania szeregu zaświadczeń i informacji z wielu urzędów niezbędnych do ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych, obowiązek ten spoczywa na organie ustalającym dane świadczenie, dotyczy to między innymi sytuacji dochodowej, składek na ubezpieczenia zdrowotne. Umożliwiono korzystanie z danych gromadzonych w rejestrach utworzonych przez ministra właściwego do spraw rodziny oraz ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego przez organy publiczne realizujące między innymi ustawę o świadczeniach rodzinnych, świadczeń wychowawczych i ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Zasiłek rodzinny przyznawany jest w zależności od wieku dziecka pozostającego na utrzymaniu osoby uprawnionej i wynosi:

- **95 zł** na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- **124 zł** na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia,
- **135 zł** na dziecko powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:

- urodzenia dziecka (**1000 zł** na dziecko; jest to świadczenie jednorazowe),
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (**400 zł** miesięcznie),
- samotnego wychowywania dziecka (**193 zł** miesięcznie na dziecko oraz na dziecko niepełnosprawne - **273 zł** - nie więcej jednak niż dwa dodatki w jednej rodzinie),
- dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (**95 zł** miesięcznie na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego),
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego (**90 zł** miesięcznie na dziecko w wieku do 5 lat, **110 zł** - na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia),
- rozpoczęcia roku szkolnego (**100 zł** jednorazowo - każda klasa szkoły do policealnej włącznie oraz na dziecko rozpoczynające roczne przygotowanie przedszkolne),
- podjęcie przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania (**113 zł** miesięcznie na zamieszkanie w internacie lub **69 zł** miesięcznie na dojazd do szkoły ponadgimnazjalnej - wypłacany przez 10 miesięcy w roku).

Aby skorzystać z dodatków należy posiadać prawo do zasiłku rodzinnego. Ponadto, do każdego z dodatków wymagane jest spełnienie innych warunków związanych z powodem przyznania dodatku. Jednocześnie można pobierać kilka rodzajów dodatków.

Od 1 stycznia 2016 r. wprowadzono sposób ustalania wysokości przysługujących zasiłków

rodzinnych, tzw. **mechanizm „złotówka za złotówkę”**. Według nowych zasad, przekroczenie progu dochodowego uprawniającego do świadczeń rodzinnych przez rodzinę ubiegającą się o zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, nie oznacza wykluczenia jej z systemu świadczeń rodzinnych, taka rodzina może otrzymać świadczenia, o które się ubiega, pomniejszone o kwotę przekroczenia kryterium dochodowego.

Poza zasiłkami rodzinnymi i przysługującymi do nich dodatkami, w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych realizowane są trzy rodzaje świadczeń opiekuńczych:

- **zasiłek pielęgnacyjny** (215,84 zł miesięcznie) - świadczenie przysługuje niezależnie od dochodu rodziny lub osoby, dlatego przyznawane jest nie na okres zasiłkowy, lecz na okres ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności; przeznaczone jest dla niepełnosprawnych dzieci i niepełnosprawnych osób dorosłych oraz dla osób, które ukończyły 75 rok życia; do zasiłku pielęgnacyjnego nie mają prawa osoby, które nabyły uprawnienia do dodatku pielęgnacyjnego wypłacanego przy emeryturze lub rencie z ZUS lub KRUS;

- **świadczenie pielęgnacyjne** (2 458 zł od 2023-01-01 do 2023-12-31 oraz 2 988 zł od 2024-01-01) świadczenie pielęgnacyjne (na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2023 roku) przysługuje niezależnie od dochodu:

- matce albo ojcu;
- opiekunowi faktycznemu dziecka;
- osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną;
- innym osobom, na których zgodnie z przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego ciąży obowiązek alimentacyjny, spokrewnionym w linii prostej w I stopniu (dziecko na rodzica), z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności,

Osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki, przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, w przypadku gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- nie ma opiekuna faktycznego dziecka lub osoby będącej rodziną zastępczą spokrewnioną lub są w/w osoby lecz legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.
- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością

samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała nie później niż do ukończenia 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia.

- **specjalny zasiłek opiekuńczy - na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2023 roku** (620,00 zł miesięcznie) przysługuje osobom na których zgodnie z kodeksem rodzinnym i opiekuńczym ciąży obowiązek alimentacyjny, tj. osobom spokrewnionym w linii prostej (zstępnym, wstępnym) oraz rodzeństwu, a także małżonkom, jeżeli nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty **764,00 zł**.

Od 1 stycznia 2024 roku ustawa z dnia 7 lipca 2023r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. z 2023r., poz. 1429) przebudowała dotychczasowy system świadczeń dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów poprzez:

- **wprowadzenie do systemu prawnego nowego świadczenia – świadczenia wspierającego, kierowanego bezpośrednio do osoby z niepełnosprawnością w wieku od ukończenia 18. roku życia (zadanie realizowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych),**
- **zmiany w warunkach przyznawania funkcjonującego obecnie świadczenia pielęgnacyjnego – świadczenie przysługuje:**
 - 1) matce albo ojcu,
 - 2) innym osobom na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom,
 - 3) opiekunowi faktycznemu dziecka,
 - 4) rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego

- jeżeli sprawują opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.
- **likwidację specjalnego zasiłku opiekuńczego.**

Ustawa o świadczeniu wspierającym, w ramach ochrony praw nabytych, zastrzega , iż:

- **w sprawach o świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy, do których prawo powstało do dnia 31 grudnia 2023 r., stosuje się przepisy dotychczasowe tj. zasady obowiązujące do 31 grudnia 2023 roku),**
- **osoby, którym przed dniem 1 stycznia 2024 r., albo od tego dnia na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., przyznane zostało co najmniej do dnia 31 grudnia 2023 r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego, zachowują do nich prawo, na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r.:**
 - nie dłużej jednak niż do końca okresu, na który prawo zostało przyznane,
 - również w przypadku, gdy osobie, nad którą sprawują opiekę, zostało wydane nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie o niepełnosprawności, pod warunkiem złożenia wniosku o nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności w terminie 3 miesięcy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin ważności dotychczasowego orzeczenia, a następnie złożenia wniosku o ustalenie prawa odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego w terminie 3 miesięcy, licząc od wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności.

Co więcej, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego będzie przysługiwało również po upływie okresu zasiłkowego, na który prawo zostało przyznane, jeżeli wniosek o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego na nowy okres zasiłkowy zostanie złożony w terminie 3 miesięcy od dnia następującego po dniu, w którym zakończył się dotychczasowy okres zasiłkowy.

Opiekunowie osób z niepełnosprawnościami nie będą jednak mogli nadal podejmować żadnego zatrudnienia ani innej pracy zarobkowej, ani pobierać świadczeń emerytalno-rentowych. W przypadku natomiast zbiegu uprawnień do następujących świadczeń (art. 27 ust. 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych): świadczenia rodzicielskiego, lub świadczenia pielęgnacyjnego, lub specjalnego zasiłku opiekuńczego, lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów – osobom tym nadal będzie przysługiwało jedno z tych świadczeń wybrane przez osobę uprawnioną – także w przypadku gdy świadczenia te przysługują w związku z opieką nad różnymi osobami.

Do katalogu świadczeń rodzinnych zalicza się również **zapomogę wypłacaną w związku z urodzeniem się dziecka**: jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka w wysokości 1000 zł, przysługuje jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1922 zł. Zapomoga ta finansowana jest ze środków budżetu państwa. Sposób ustalania dochodu jest analogiczny jak przy ustalaniu dochodu do zasiłku rodzinnego.

Od 1 stycznia 2016 r. zostało wprowadzone kolejne świadczenie rodzinne – **świadczenie rodzicielskie**. Świadczenie rodzicielskie w wysokości 1 000 zł miesięcznie przysługuje rodzicom, którzy nie są uprawnieni do urlopów w związku z urodzeniem się dziecka, nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Dotyczy to osób bezrobotnych, studentów, uczniów, osób pracujących na podstawie umów cywilno-prawnych (umowy zlecenia, umowy o dzieło). Świadczenie rodzicielskie przysługuje od dnia porodu i można je pobierać przez rok (52 tygodnie) w przypadku jednego dziecka – odpowiednio dłużej w przypadku wieloraczków.

Świadczenie rodzicielskie jest niezależne od dochodu rodziny.

Od 2017 roku natomiast wprowadzone zostało jednorazowe świadczenie „**Za życiem**”. Jest to jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu; przysługujące matce lub ojcu dziecka; opiekunowi prawnemu dziecka; opiekunowi faktycznemu dziecka. Świadczenie przysługuje w kwocie 4 000zł bez względu na osiągnięte dochody, a wypłacane jest jednorazowo. Wniosek o wypłatę jednorazowego świadczenia składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Podstawowym warunkiem uzyskania świadczenia jest posiadanie zaświadczenia lekarskiego, potwierdzającego ciężkie i nieodwracalne upośledzenia albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Zaświadczenie takie powinno być wystawione przez lekarza, z którym Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, albo lekarza, który jest zatrudniony lub wykonuje zawód w przychodni, z którą NFZ zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii. Obowiązujące przepisy nie przewidują sformalizowanego wzoru takiego zaświadczenia.

Jednorazowe świadczenie przysługuje tylko w sytuacji, gdy matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do dnia porodu. Pozostawanie pod opieką medyczną potwierdza się zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną, które należy dołączyć do wniosku o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia. Wymóg dołączenia zaświadczenia lekarskiego bądź zaświadczenia wystawionego przez położną nie dotyczy osób będących opiekunami prawnymi lub opiekunami faktycznymi dziecka, a także osób, które przysposobiły dziecko.

Za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek dla opiekuna lub specjalny zasiłek opiekuńczy, które nie posiadają wypracowanego okresu składkowego opłacane są składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Za te osoby opłacane są też składki na ubezpieczenie zdrowotne, jeżeli osoby te nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu lub nie posiadają statusu członka rodziny osoby ubezpieczonej.

W 2023 roku opłacono składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe **dla 28 osób** na kwotę **162 366 zł do ZUS i dla 16 osób na kwotę 21 422 zł do KRUS**. Z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego opłacono składki **dla 20 osób na kwotę 36 648 zł do ZUS**.

Ośrodek na bieżąco musi kontrolować i monitorować sytuację swoich klientów oraz członków ich rodzin, którzy podejmują zatrudnienie poza granicami kraju. Przepisy o koordynacji systemu zabezpieczenia społecznego, którymi w głównej mierze zajmuje się Wojewoda Podlaski pozwalają korzystać naszym obywatelom ze świadczeń rodzinnych poza granicami (tam gdzie zachodzi koordynacja), ale w ścisłej zależności i współpracy z jednostką pomocy społecznej z terenu miejsca zamieszkania.

Wydatki na świadczenia rodzinne oraz liczba świadczeń:

Ogółem w 2023 roku wydano łącznie (decyzje: przyznające, zmieniające, uchylające, odmowne,

stwierdzające nienależnie pobrane świadczenia):

- **115** decyzji na zasiłki rodzinne;
- **52** decyzje na zasiłek pielęgnacyjny;
- **54** decyzje na świadczenie pielęgnacyjne;
- **13** decyzji na jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka;
- **2** decyzje na specjalny zasiłek opiekuńczy;
- **6** decyzji na świadczenie rodzicielskie;

W 11 sprawach decyzję wydało Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Suwałkach:

- 8 decyzji uchylających w całości decyzję organu I instancji i przyznających świadczenie pielęgnacyjne,
- 3 decyzje dotyczące zasiłku pielęgnacyjnego, z czego 2 decyzje uchylające w całości decyzję organu I instancji i odmawiające przyznania zasiłku pielęgnacyjnego i jedna decyzja utrzymująca w mocy decyzję organu pierwszej instancji.

Do 31 grudnia 2023 roku świadczenia rodzinne i opiekuńcze przyznano i wypłacono **232** rodzinom. Ogólna kwota zrealizowanych świadczeń rodzinnych wyniosła **1 723 304 zł** (w 2022 roku **1 613 496 zł**), a poszczególne świadczenia przedstawiały się następująco:

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł
Zasiłki rodzinne	112	2 268	265 587
Dodatki do zasiłków rodzinnych z tytułu:	99	1 315	136 226
☒ urodzenia dziecka,	6	6	6 000
☒ opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,	2	11	4 307
☒ samotnego wychowywania dziecka,	4	40	7 478
☒ kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,	9	105	10 980
☒ rozpoczęcia roku szkolnego	79	149	14 510
☒ na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły,	35	195	13 275
☒ na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły,	36	322	34 239
☒ wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	37	487	45 437
Świadczenia opiekuńcze, w tym:	126	1 490	1 251 992

☒ zasiłki pielęgnacyjne,	93	1 062	229 222
☒ świadczenia pielęgnacyjne,	44	415	1 014 710
☒ specjalny zasiłek opiekuńczy	2	13	8 060
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	11	12	12 000
Zasiłek dla opiekuna	0	0	0
Świadczenie rodzicielskie	9	62	57 499
Świadczenie "Za życiem"	0	0	0
RAZEM	X	5 147	1 723 304

Realizacja ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia, a w przypadku gdy osoba uprawniona uczy się w szkole lub w szkole wyższej świadczenie przysługuje do ukończenia przez nią 25 roku życia. Jeżeli osoba uprawniona posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności świadczenie przysługuje bez względu na wiek.

Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Bezskuteczność egzekucji w rozumieniu ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2023 r. poz. 1993) oznacza egzekucję, w wyniku której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych od dłużnika.

Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenia te przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 1 209 zł. **W sytuacji przekroczenia wspomnianego kryterium stosuje się zasadę „złotówka za złotówkę”**. W przypadku kiedy jednak wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej po odjęciu różnicy przekroczenia jest niższa niż 100,00 zł, świadczenie to nie przysługuje.

Okres świadczeniowy w funduszu alimentacyjnym każdego roku trwa od dnia 1 października do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł miesięcznie.

Ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz ich wypłata następują odpowiednio na wniosek osoby uprawnionej lub jej przedstawiciela ustawowego.

W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. do Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipsku wpłynęło **18 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego**. Zostało wydanych 17 decyzji przyznających świadczenie z funduszu alimentacyjnego.

W 2023 roku świadczenia z funduszu alimentacyjnego zostały wypłacone **w wysokości 107.241,00 zł**. Rozpiętość przyznanego świadczenia z FA na podstawie wyroków sądowych kształtowała się od 200 zł do 500 zł na osobę.

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipsku realizuje zadania w zakresie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W celu zwiększenia skuteczności egzekucji, MGOPS w Lipsku współpracuje z pięcioma biurami informacji gospodarczej. Dłużnicy, których zaległość przekraczają 6 miesięcy wpisywani byli do Krajowych Rejestrów Długów.

W wyniku prowadzonego postępowania w 2023 roku od dłużników alimentacyjnych **wyegzekwowano kwotę 66.772,67 zł**.

Każdego roku Wydział Polityki Społecznej PUW w Białymstoku na podstawie sprawozdań rzeczowo- finansowych z realizacji zadań określonych w art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów dokonuje analizy ściągłości przez gminy od dłużników alimentacyjnych należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Zgodnie z otrzymaną informacją z Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku **poziom ściągłości w Gminie Lipsk za 2023 r. wyniósł 61,50 %**.

Dodatki mieszkaniowe

Dodatki mieszkaniowe są – obok świadczeń z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego – jedną z głównych form wsparcia finansowego osób będących w trudnej sytuacji materialnej, które nie są w stanie z posiadanych środków finansowych i przy wykorzystaniu innych zasobów majątkowych pokryć wydatków związanych z eksploatacją mieszkania. Zasady i tryb ich przyznawania, ustalania wysokości i wypłacania oraz właściwość organów w tych sprawach reguluje ustawa o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 201335).

Jednym z warunków nabycia prawa do dodatku mieszkaniowego jest posiadanie przez osobę ubiegającą się o przyznanie przedmiotowego świadczenia **tytułu prawnego do lokalu mieszkalnego**. Jak stanowi przepis art. 2 ust. 1 u.d.m., dodatek mieszkaniowy przysługuje: (z zastrzeżeniem art. 7 ust. 3 i 4):

- 1) Najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych zamieszkującym w tych lokalach;
- 2) Osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego;
- 3) Osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych;
- 4) Innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem;

- 5) Osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługując im lokal zamienny albo socjalny.

Przy wydawaniu decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego uwzględnia się kwotę przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu złożenia wniosku, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art 20 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z Komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 9 lutego 2023 r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w **2022r. kwota przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej wynosiła 6 346,15 zł.**

Zatem dodatek mieszkaniowy przysługiwał, jeżeli w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku, średni miesięczny dochód przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego wnioskodawcy nie przekroczył:

- 1) w gospodarstwie jednoosobowym 40% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej obowiązującego w dniu złożenia wniosku, tj. **2538,46 zł;**
- 2) w gospodarstwie wieloosobowym 30% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej obowiązującego w dniu złożenia wniosku, tj. **1903,85 zł.**

Za dochód uważa się dochód w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Kolejną przesłanką przyznania dodatku mieszkaniowego jest odpowiednia **powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego**. Powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego, w przeliczeniu na liczbę członków gospodarstwa domowego powierzchnia lokalu nie może przekraczać:

- 1) 35 m² - dla 1 osoby;
- 2) 40 m² - dla 2 osób;
- 3) 45 m² - dla 3 osób;
- 4) 55 m² - dla 4 osób;
- 5) 65 m² - dla 5 osób;
- 6) 70 m² - dla 6 osób, a w razie zamieszkiwania w lokalu większej liczby osób dla każdej kolejnej osoby zwiększa się normatywną powierzchnię lokalu o 5 m² .

Zasadą jest, że dodatek mieszkaniowy przysługuje, gdy powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego nie przekracza normatywnej powierzchni o więcej niż:

- 1) 30 % albo
- 2) 50 %, pod warunkiem że udział powierzchni pokoi i kuchni w powierzchni użytkowej tego lokalu nie przekracza 60%.

W 2023 roku do Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wpłynęło **61 wniosków** w sprawie dodatku mieszkaniowego. W okresie sprawozdawczym wydano **61 decyzji przyznających**.

Łączna wartość wypłaconych dodatków mieszkaniowych w 2023 r. wyniosła **108.445,79 zł** i kształtowała się następująco:

Dodatki mieszkaniowe wypłacone zarządcom budynków:

- a. Spółdzielnia Mieszkaniowa w Lipsku – 103 691,96 zł;
- b. Wspólnota Mieszkaniowa „Szkolna 3” w Lipsku – 2 641,88 zł;
- c. Zakład Gospodarki Komunalnej w Lipsku – 2 111,95 zł.

Świadczenie usług asystenta rodziny

Realizując cele wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2023 roku Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipsku zatrudnił jednego asystenta rodziny na podstawie umowy o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy. W roku 2023 asystent rodziny współpracował łącznie z **5 rodzinami**, w tym: 9 dzieci.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887, z późn. zm.) określa, że co do zasady finansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej należy do obowiązku powiatu. Jednakże, na mocy art. 191 ust. 9 i 10 w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej, w wysokości:

1. 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
2. 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
3. 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Obowiązek współfinansowania przez gminę nie dotyczy dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej przed 1 stycznia 2012 r. (art. 238 ust. 1).

W 2023 roku Gmina Lipsk współfinansowała pobyt dziewięciorga dzieci w pieczy zastępczej – koszt ten wyniósł: **119 733 zł**.

Działania realizowane przez Ośrodek z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zostały szczegółowo opisane w „Sprawozdaniu z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 za rok 2023”.

Stypendia szkolne

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipsku realizuje zadania związane z przyznawaniem i wypłacaniem świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym na podstawie Ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty.

Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym są:

- stypendium szkolne;
- zasiłek szkolny .

Wniosek o przyznanie stypendium szkolnego składa się do dnia 15 września danego roku szkolnego, a w przypadku słuchaczy kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych – do dnia 15 października danego roku szkolnego. Stypendium jest przyznawane na okres nie dłuższy niż od września do czerwca w danym roku szkolnym, a w przypadku słuchaczy kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych – okres nie dłuższy niż od października do czerwca w danym roku szkolnym.

Wsparcie materialne w postaci stypendiów i zasiłków szkolnych w roku 2023 przedstawia poniższa tabela:

Kwota dotacji wykorzystana i rozliczona na wypłatę stypendiów i zasiłków szkolnych	59592,60 zł
Kwota wkładu własnego na wypłatę stypendiów i zasiłków szkolnych	6621,40 zł
Liczba wypłaconych zasiłków szkolnych	7
Wartość wypłaconych zasiłków szkolnych	3042,00 zł
Liczba wypłaconych stypendiów	62
Wartość wypłaconych stypendiów	63172,00 zł

W 2023 roku stypendia szkolne i zasiłki szkolne wypłacono na łączną kwotę 66214,00 zł, w tym środki własne 6621,40 zł.

Zespół Interdyscyplinarny

Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipsku zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Lipsk. Burmistrz Lipska powołał nowy skład Zespołu Interdyscyplinarnego, który działa w oparciu o Regulamin ZI.

W ramach procedury „Niebieskiej Karty” Zespół Interdyscyplinarny w 2023 roku miał pod swoją opieką 17 rodzin. Pracownicy socjalni i przedstawiciele instytucji uczestniczących w realizacji procedury „Niebieskie Karty” udzielali poradnictwa w zakresie własnych kompetencji podczas 40 posiedzeń grup roboczych.

W 2023 roku wpłynęło łącznie 9 formularzy NK-A, z czego 9 wszczynających procedurę.

W 2023 roku zakończono 15 procedur NK z powodu rozstrzygnięcia braku zasadności podejmowania działań bądź z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz o zrealizowaniu

indywidualnego planu pomocy.

W 2023 roku nie było potrzeby kierowania osób dotkniętych przemocą w rodzinie do ośrodków wsparcia. Nie prowadzono również interwencji w trybie odebrania dziecka z rodziny z związku z zaistnieniem przemocy w rodzinie.

W roku 2023 przedstawiciele jednostek, wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego odbyli 4 posiedzenia. W roku 2023 Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego powołał 18 grup roboczych, które odbyły łącznie 40 posiedzeń. Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych były protokołowane.

Działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie zostały szczegółowo opisane w „Sprawozdaniu z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 za rok 2023”.

Karta Dużej Rodziny

Karta Dużej Rodziny (KDR) to jedno z rozwiązań polityki rodzinnej, dzięki któremu rodziny wielodzietne mają prawo do ulg, zniżek i zwolnień z opłat za korzystanie z wybranych usług i przy zakupie towarów u sprzedawców, którzy włączyli się w program. Beneficjentami program są członkowie rodziny wielodzietnej, bez względu na dochód. Karta Dużej Rodziny wydawana jest bezpłatnie na wniosek członka rodziny wielodzietnej. Rodzicom oraz małżonkowi rodzica Karta wydawana jest na czas nieokreślony. Wniosek o przyznanie Karty Dużej Rodziny składa się w gminie właściwej ze względu na miejsce zamieszkania członka rodziny wielodzietnej. Składając wniosek trzeba okazać oryginały lub odpisy dokumentów potwierdzających stanowienie rodziny wielodzietnej.

Od stycznia 2019 roku wnioski o przyznanie Karty Dużej Rodziny mogą składać nie tylko rodziny wielodzietne mające na utrzymaniu co najmniej troje dzieci ale również rodzice, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci.

W związku z realizacją zadania w 2023 r. M-GOPS w Lipsku przyjął **51** wniosków o przyznanie lub przedłużenie Karty Dużej Rodziny, w tym:

- **7** wniosków złożonych po raz pierwszy przez rodzinę wielodzietną,
- **44** wniosków złożonych po raz pierwszy przez rodzinę wielodzietną składającą się wyłącznie z rodziców.

łącznie w 2023 roku wydano 108 kart.

Program „CZYSTE POWIETRZE”

Program „Czyste powietrze” jest pierwszą ogólnokrajową inicjatywą walki ze smogiem. Realizowany jest przez Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W jego ramach można przeprowadzić termomodernizację budynków, np. wykonać termoizolację lub wymienić stolarkę okienną i drzwiową na bardziej energooszczędną. Z dofinansowania można skorzystać w celu wymiany starych, wysokoemisyjnych kotłów węglowych na ekologiczne źródła energii, np. pompę ciepła, instalację fotowoltaiczną, kolektory słoneczne, rekuperację czy wykonanie instalacji centralnego ogrzewania. Dodatkowo można przeprowadzić kompletny

audyt energetyczny wykazujący rzeczywiste zapotrzebowanie budynku na energię ciepłą. W dniu 01.10.2020 r. w życie weszły zmiany w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, które nakładają na gminy obowiązek wydawania zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego dla potrzeb uczestnictwa w programie Czyste Powietrze. Do ustalania wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu, stosuje się przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Zaświadczenia wydawane są przez Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipsku po uprzednim złożeniu wniosku. W 2023 roku Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipsku wydał 32 zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego dla potrzeb uczestnictwa w programie Czyste Powietrze.

M-GOPS w Lipsku ponadto przystępuje do realizacji zadań nieobowiązkowych, ponieważ widzi potrzebę wsparcia osób z niepełnosprawnością i rodzin zagrożonych ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym. Tymi zadaniami są program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”- edycja 2023 oraz projekt „Lipskoaktywni.” współfinansowany ze środków EFS.

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2023

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipsku przystąpił do Programu rządowego „**Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej**” - **edycja 2023** finansowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego

Program zakłada wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych **posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.**

Osoby te mają możliwość skorzystania z pomocy asystenta między innymi przy wykonywaniu codziennych czynności, załatwiania spraw urzędowych czy podejmowaniu aktywności społecznej. Program ma na celu również przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie im uczestnictwa w wydarzeniach społecznych, kulturalnych czy sportowych.

W 2023 roku z Programu skorzystały 23 osoby niepełnosprawne z terenu gminy Lipsk. Zatrudniono 19 asystentów.

Koszt realizacji programu w 2023 r. : 411 848,55 zł.

Projekt „Lipskoaktywni.”

Od 01 czerwca 2022 r. Gmina Lipsk rozpoczęła realizację kolejnego projektu pod nazwą „Lipskoaktywni.” w partnerstwie z Ośrodkiem Wspierania Organizacji Pozarządowych w Białymstoku oraz Towarzystwem Przyjaciół Lipska w Lipsku. Projekt jest współfinansowany ze środków EFS na łączną kwotę 298 547,81 zł.

W projekcie uczestniczyło 20 osób. Ww. Projekt skierowany był do osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i był realizowany do 30 września 2023 r.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach projektu odpowiadał za: rekrutację uczestników, zawarcie i realizację kontraktów socjalnych, indywidualne wsparcie specjalistyczne, konsultacje specjalistyczne zdrowotne, wypłacanie zasiłków w ramach projektu oraz wsparcie socjalne.

W ramach projektu zostały zorganizowane poniższe działania:

1. INDYWIDUALNE WSPARCIE SPECJALISTYCZNE:

- **Indywidualne konsultacje specjalistyczne zdrowotne – dietetyczne**
20 osób – 2 godz./osoba
Każdy z uczestników spotkał się dwukrotnie ze specjalistą. Podczas pierwszego spotkania został przeprowadzony wywiad żywieniowy, omówione zostały nawyki i upodobania żywieniowe uczestników, przeprowadzono analizę składu ciała i przedstawiono zalecenia żywieniowe. Drugie spotkanie dotyczyło edukacji na temat korzyści ze stosowania zbilansowanej diety i prowadzenia regularnej aktywności fizycznej oraz każdy z uczestników otrzymał opracowany zgodnie z jego potrzebami dwutygodniowy jadłospis z przykładowymi przepisami.
- **Indywidualne konsultacje specjalistyczne – wsparcie psychoterapeutyczne**
10 osób, w łącznym wymiarze 36 godzin.
Konsultacje dotyczyły obszarów problemowych zgłaszanych przez uczestnika, omawiane były ważne zagadnienia dotyczące głównie funkcjonowania rodziny, wychowywania dzieci oraz wsparcia emocjonalnego.
- **Indywidualne konsultacje specjalistyczne – kosmetyczne**
12 osób – 4 godz./osoba
Konsultacje dotyczyły diagnozy typu skóry i określenia jej potrzeb, kształtowania prawidłowych nawyków kosmetycznych oraz doradztwo w zakresie dostosowania odpowiedniego makijażu do sytuacji i okazji.
- **Indywidualne konsultacje z zakresu zarządzania budżetem domowym**
12 osób – 4 godz./osoba
Konsultacje miały na celu wskazanie jak skutecznie zarządzać budżetem osobistym i kontrolować swoje pieniądze rodzinne. Omówione zostały rodzaje wydatków oraz sposoby i wskazówki jak kontrolować i planować budżet domowy. Każdy z uczestników otrzymał podstawowe narzędzia do planowania swoich budżetów rodzinnych.

2. KURSY ZAWODOWE

Ze szkoleń zawodowych skorzystało łącznie 5 osób. W ramach projektu uczestnicy w porozumieniu z mentorem i brokerem pracy sami decydowali o rodzaju szkoleń, zgodnie z ich potrzebami oraz predyspozycjami zawodowymi. Szkolenia zorganizowane w ramach projektu:

- Specjalista ds. fakturowania

- Specjalista ds. kadr i płac
- Pracownik administracyjno-biurowy
- Profesjonalna sekretarka – asystentka
- Obsługa wózków widłowych
- Opiekun osób starszych
- Kurs prawa jazdy kat. B

3. STAŻE ZAWODOWE U PRACODAWCÓW. Z trzymiesięcznych płatnych staży zawodowych u pracodawców skorzystały 3 osoby.

4. WARSZTATY UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNYCH były obok wsparcia indywidualnego mentora pracowników socjalnych pierwszą formą wsparcia uczestników projektu, których celem było kształtowanie aktywności na rzecz swojego otoczenia i społeczności lokalnej. W warsztatach wzięło udział 20 osób.

5. WARSZTATY INTEGRACYJNE mające na celu integrację uczestników. W warsztatach wzięło udział 20 osób w dwóch grupach 10 osobowych po 8 godz. dla każdej z grup.

6. TRENING UMIEJĘTNOŚCI MANUALNYCH. Celem treningu było zapoznanie uczestników z różnymi technikami plastycznymi oraz sposobem wyrażania siebie w sposób niewerbalny jak również nauka pracy w grupie i wspólnego współdziałania. W warsztatach wzięło udział 20 osób.

7. INICJATYWY LOKALNE

1) Zagospodarowanie terenu przy Muzeum Lipskiej Pisanki

Podczas inicjatywy polegającej na zagospodarowaniu terenu zielonego przy budynku muzeum przeprowadzono szkolenie z zakresu projektowania terenów zielonych i rodzaju roślin. Zarówno na etapie planowania doboru roślin jak i pracy przy zagospodarowaniu terenu uczestnicy zaprosili do współpracy przedstawicieli Stowarzyszenia Lipskiej Pisanki i Tradycji, Miejsko- Gminnego Ośrodka Kultury w Lipsku, Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipsku oraz Towarzystwa Przyjaciół Lipska, którzy wraz ze swoimi rodzinami włączyli się wykonanie inicjatywy. W ramach tego przedsięwzięcia zakupiono również ławkę ogrodową i stojak na rowery.

2) Zabawa w czytanie

Inicjatywa polegała na organizacji spotkania dotyczącego promocji czytelnictwa wśród dzieci klas I – III Szkoły Podstawowej w Lipsku. Podczas spotkania dzieci wysłuchały bajki, jak ważna jest współpraca z innymi. Zajęcia odbyły się z wykorzystaniem metody kamishibai (teatryku obrazkowego) oraz zabaw i gier, które dzieci same tworzyły. Na zakończenie dzieci otrzymały książki i zakładki jako pamiątkę spotkania. W ramach przedsięwzięcia zostały zakupione pufy i siedziska, które nadal służą dzieciom podczas przerw szkolnych.

3) Spotkanie z Mikołajem

Uczestnicy projektu zaangażowali się w organizację spotkania mikołajkowego dla mieszkańców Lipska. Między innymi przygotowywali dekoracje, planowali program wydarzenia, opracowali regulamin konkursu plastycznego, którego rozstrzygnięcie odbyło

się podczas imprezy. Podczas spotkania odbywały się animacje z Mikołajem, kiermasz bożonarodzeniowy oraz kiermasz charytatywny. W wydarzeniu wzięło udział ok. 100 osób.

4) Festyn z okazji Dnia Dziecka

Z okazji dnia dziecka uczestnicy projektu zorganizowali festyn z animacjami. Do współpracy zaproszono M-GOK w Lipsku, nauczycieli oraz rodziców. Wśród wielu atrakcji dla dzieci znalazły się: dmuchańce, wielkie bańki mydlane, malowanie twarzy, ścieżka sensoryczna, zabawy manualne, zabawy planszowe. W festynie wzięły udział dzieci z klas I-III szkoły podstawowej oraz przedszkolaki, łącznie ok. 150 osób.

5) Grupa kabaretowa

Uczestnicy projektu zorganizowali wyjazd do Suwałk na Polską Noc Kabaretową. W wyjeździe wzięło udział 17 osób.

6) Rajd Rowerowy do Jasionowa

W dniu sierpniowych uroczystości w Jasionowie uczestnicy projektu zorganizowali Rajd Rowerowy poświęcony pamięci ofiar Jasionowa. Uczestnicy zadbali o bezpieczeństwo jadących: poprosili o współpracę odpowiednie służby, pilotowali przejazd rowerzystów, pomagali w razie problemów technicznych. Na miejscu uczestniczyli w mszy świętej oraz prelekcji pracownika IPN, na koniec zorganizowali uczestnikom rajdu ognisko. W rajdzie wzięło udział 20 osób.

8. **WARSZTATY DIETETYCZNE** miały na celu przyswojenie wiedzy uzyskanej podczas konsultacji indywidualnych oraz naukę jak na co dzień dbać o zbilansowaną dietę. W warsztatach wzięło udział 20 osób.

9. **WARSZTATY ZIELARSKIE** miały na celu przybliżenie uczestnikom wiedzy z zakresu wykorzystania surowców zielarskich w warunkach domowych. W warsztatach wzięło udział 20 osób.

Podczas trwania projektu 11 osób podjęło zatrudnienie u lokalnych pracodawców.

Kontrole zewnętrzne przeprowadzone w OPS w 2023 r.

L.p.	Data kontroli	Przedmiot kontroli	Organ kontrolujący	Wynik kontroli
1.	29-31.05.2023 r.	Realizacja przez gminę zadań własnych oraz zadań zleconych przez administrację rządową wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2024r o pomocy społecznej	Wydział Polityki Społecznej Podlaskiego w Białymstoku	Pozytywny
2.	I półrocze 2023r	Realizacja przez gminę Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”- edycja 2022 oraz sprawdzenie prawidłowości wykorzystania środków z Funduszu Solidarnościowego	Wydział Polityki Społecznej Podlaskiego w Białymstoku	Pozytywny

Potrzeby w zakresie pomocy społecznej:

Rok 2023 był dla Ośrodka kontynuacją realizowanych zadań wynikających z ustaw i programów a także podejmowaniem nowych inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, które są niezbędne żeby instytucja pomocy społecznej była skuteczna, efektywna i nowoczesna. Pomoc społeczna nie jest w stanie funkcjonować i skutecznie wypełniać swoich zadań bez odpowiedniego wsparcia samorządu terytorialnego, sektora zdrowotnego, sektora bezpieczeństwa, organizacji pozarządowych itp. Stała i systematyczna współpraca oraz wzajemne zrozumienie między tymi jednostkami pozwoli na skuteczne pomaganie i wdrażanie polityki społecznej.

Analiza realizowanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipsku zadań przedstawionych w sprawozdaniu pozwala określić najpilniejsze potrzeby w zakresie pomocy społecznej:

- Zabezpieczenie odpowiednich środków finansowych – zgodnie ze składanymi planami finansowymi,
- Zapewnienie środków finansowych na dostosowanie ośrodka do potrzeb osób z niepełnosprawnością w zakresie dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej,
- W związku ze stałym wzrostem odpłatności za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej oraz starzejącym się społeczeństwem w gminie Lipsk należy poszukać innych form zapewnienia opieki całodobowej.

Beata Szmygiel
Kierownik
MGOPS w Lipsku